

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2023-46-2-160-168>

РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ: ІСТОРІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Ковтун М.С., Донченко А.Я.

DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE PROCEDURE: HISTORICAL ANALYSIS AND PROSPECTIVE LEGISLATION

Kovtun M., Donchenko A.

Анотація: У статті, на основі аналізу наукових поглядів вчених та національних нормативно-правових актів, досліджено визначення терміну «адміністративна процедура» та з'ясовано питання розвитку адміністративної процедури як порядку вирішення та розгляду адміністративної справи. Констатовано, що адміністративна процедура стала невід'ємною частиною демократичного суспільства, сучасного управління та правопорядку, додержання прав та свобод громадян. Авторами з'ясовано, що власна українська адміністративна процедура почала розвиватися з 1991 року разом з побудовою власної системи адміністративного права, в основі якої закладені демократичні принципи та стандарти прав людини. Саме після цього часу було прийнято ряд законів та нормативних актів, що регулюють адміністративну процедуру та захист прав громадян в адміністративних справах. Констатовано, що для створення прозорої та передбачуваної діяльності публічної адміністрації та забезпечення захисту прав і законних інтересів приватних осіб у сфері публічного права необхідним є впровадження єдиного закону щодо адміністративних процедур. Надана характеристика нового спеціального Закону України "Про адміністративну процедуру", який, у тому числі, заложив новий підхід до адміністративного процедурного права.

Ключові слова: адміністративна процедура, адміністративно-процедурне законодавство, адміністративне процедурне право, процедурна дія, процедурне рішення.

Постановка проблеми. Інтеграція України до Європейського Союзу є одним з її основних зовнішньополітичних пріоритетів, яка неможлива без розвитку українського законодавства, зокрема, шляхом гармонізації нашого законодавства до законодавства ЄС. Серед процесів, які відбуваються у зв'язку з гармонізацією та розвитком сучасного публічного права – є процеси уніфікації та систематизації адміністративно-процедурного законодавства, зокрема щодо його інституту - адміністративної процедури.

Якщо адміністративна процедура та і само, адміністративно-процедурне українське законодавство – є достатньо новим, то в європейських країнах вже існують певні напрацювання, підходи та тенденції в цій сфері.

Протягом другої половини ХХ ст. розвиненими країнами Заходу було напрацьовано низку обов'язкових правил щодо врегулювання цих відносин [1]. Зокрема, при прийнятті адміністративних рішень (тобто рішень органів публічної адміністрації, які стосуються прав і обов'язків

конкретних приватних осіб) вимагається, по-перше, забезпечити права особи (на допомогу та представництво, на ознайомлення з матеріалами провадження тощо); по-друге, встановити обов'язки адміністративного органу, зазначити порядок оскарження його рішень тощо.

У певних країнах положення, що мають відношення до правового регулювання адміністративних процедур суспільних відносин, не систематизовані й містяться в різноманітних нормативних актах [2]. Більшість країн мають спеціальні нормативно-правові акти: закони про адміністративну процедуру або кодекси. Зокрема, в Іспанії (Закон 1958 р.), в Польщі (Кодекс 1960 р.) в Німеччині (Закон 1976 р.), в Данії (Закон 1986 р.), в Італії (Закон 1990 р.), а в Нідерландах (Закон набув чинності в 1994 році) [3, С.14].

Україна робить також певні кроки в напрямку впровадження сучасної адміністративної процедури, зокрема, було прийнято Кодекс адміністративного судочинства 06.07.2005 р.(далі – КАСУ), призначення якого визначати юрисдикцію та повноваження адміністративних судів, встановлювати порядок здійснення судочинства в адміністративних судах [4] та спеціальний нормативно-правовий акт - Закон України «Про адміністративна процедура» від 17.02.2022 р. (далі – Закон), який спрямовано на регулювання відносини органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, які відповідно до закону уповноважені здійснювати функції публічної адміністрації, з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ у дусі визначеної Конституцією України демократичної та правової держави та з метою забезпечення права і закону, а також зобов'язання держави

забезпечувати і захищати права, свободи чи законні інтереси людини і громадянина [5]. Прийняття кодифікованих та спеціальних нормативно-правових актів є важливими кроками нашої держави на шляху адаптації національного законодавства до європейського, що актуалізує наукові пошуки у цій царині.

Стан дослідження. Дослідженням законодавства про адміністративну процедуру, з'ясуванням сутності та правової природи адміністративної процедури займалися такі вчені, як: В. Б. Авер'янов, Ю. Ю. Басова, І. В. Бойко, Н. В. Галіцина, О. Т. Зима, Т. О. Коломоєць, С.С Овчарук, О. М. Соловійова, В. П. Тимошук. Вони зробили вагомий внесок до сучасної адміністративно-процедурної доктрини, однак цей інститут швидко розвивається і потребує і подальшого аналізу.

Тому **метою цієї статті** є дослідження питання розвитку адміністративної процедури через історичну ретроспективу та аналіз перспективного національного законодавства.

Виклад матеріалу. Історична конфронтація інтересів держави та громадянина спричинила постійний еволюційний розвиток процесу захисту прав людини як на законодавчому рівні, так і на практиці. У часи абсолютних монархій, влада здійснювала свої повноваження *ex impregio*, ігноруючи права індивіда.

Ці тенденції змінилися з настанням буржуазної епохи, особливо Французькою революцією (1789-1799), яка стала переломною подією у розвитку адміністративного права та у формуванні правового статусу особи. Одним із наслідків Французької революції – створення Декларації прав людини і громадянина, яка визначила права людини в їхній кодифікованій формі.

Декларація 1789 року проголосила: «Закон має право заборонити лише ті дії, які шкодять суспільству. Все, що не заборонене законом, не може бути перешкодою, і ніхто не може бути примушений робити те, що закон не наказує» (ст. 5) [6]. Вона внесла кодифікацію ключових принципів, які змінили підходи до відносин між державою та громадянином, ставши фундаментальними для еволюції адміністративних відносин.

Появу адміністративної процедури в Європі пов'язують з розвитком камеральних наук - наукових дисциплінах у 18-19 ст., які були необхідними для управління державним майном (камеральним майном чи камерою - королівським палацом, де зосереджувалося в Середні віки господарське управління) [7].

Наприкінці 19 століття, за часів Австро-Угорської імперії, відбулися спроби стандартизувати адміністративні процедури, зокрема у галузі податкового та адміністративного права. У 20 столітті, в умовах Соціалістичної Радянської Республіки, було впроваджено нові адміністративні структури та процедури відповідно до соціалістичного ідеологічного підходу.

Розвиток адміністративно-процедурного законодавства в Україні пов'язаний з особливостями розвитку адміністративного права в радянський період. У той час, коли права людини і інтереси суспільства порушувалися через загальний домінування держави в усіх сферах життя, не відчувалася реальна потреба в законодавчому регулюванні адміністративної процедури, оскільки більшість рішень приймалися владою без врахування громадських інтересів і прав людини.

Після отримання незалежності в 1991 році, Україна розпочала процес будівництва власної системи адміністративного права, що відповідає демократичним принципам та стандартам прав людини. Було прийнято ряд

законів та нормативних актів, що регулюють адміністративну процедуру та захист прав громадян в адміністративних справах.

Закріплення відповідних норм у законодавстві стало нагальною проблемою для українських законодавців та юристів-практиків у сфері права. Ця проблема особливо актуалізувалася з моменту введення нового підходу до адміністративного права, який було визначено в Концепції адміністративної реформи в Україні у 1998 р. Ця Концепція передбачала поетапну кодифікацію нормативної бази в цій галузі [8]. Перші спроби законодавців з приводу регулювання адміністративної процедури були засвідчені проектом 2001 року.

В основу цього підходу було покладено людину та необхідність захисту її прав та свобод. Захист свобод, прав та громадських інтересів у процесі виконання адміністративних процедур, як вказує Д.В. Сущенко, ґрунтується, насамперед, на конституційних нормах [9]. Наприклад, статтею 3 Конституції України встановлено, що найвищою соціальною цінністю в Україні є людина, і держава несе відповідальність перед нею за свою діяльність. Забезпечення та захист прав і свобод людини є головним завданням держави [10].

Надалі, законодавство продовжувало розвиватися та прийнята наступна кодифікація. З 2005 року прийнято Кодекс адміністративного судочинства, який визначає юрисдикцію та повноваження адміністративних судів, встановлює порядок здійснення судочинства в адміністративних судах (ст. 1 КАСУ). Кожна особа має право звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією або бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси (ч. 1 ст. 5 КАСУ). В цьому загальному акті визначені основні моменти щодо адміністративного

судочинства, у тому числі і щодо адміністративної процедури [4].

Протягом останнього десятиріччя науковці в галузі адміністративного права також активно обговорюють ідею впровадження адміністративної процедури як окремого інституту, вказують на необхідність заповнення суттєвих прогалин в українському законодавстві. Це ставить завдання розвинути й дослідити цю ідею для забезпечення більш ефективного регулювання сучасних адміністративно-процедурних процесуальних відносин та сприятиме впорядкуванню різних процедур і правил взаємодії між органами влади, громадянами та сферою бізнеса.

У Великій українській енциклопедії вказується, що адміністративна процедура – це офіційно встановлений порядок розгляду та вирішення органами публічної адміністрації справ фізичних та юридичних осіб, спрямований на прийняття адміністративного акта або укладання адміністративного договору [11]. Відповідно до характеру ініціювання виокремлюють заявну (починає особа) та втручальну (починає адміністративний орган) адміністративну процедуру.

На думку В. Оксіня поняття «адміністративна процедура» змістовно наповнено двома термінами [12, с. 29]. По-перше, процедура, що, як зазначено, є порядком у вчиненні дій для досягнення певного результату. Подруге, термін «адміністративний» в науці тлумачиться як той, що пов'язаний з управлінням, так і той, що покликаний служити. Вчений пояснює, що таке двояке розуміння базової категорії адміністративного права зумовлює існування двох типів правовідносин, що виникають у сфері публічного управління [12, с. 29].

В. Галуцько наголошує, що «адміністративні процедури – це встановлений законодавством порядок розгляду і розв'язання органами публічної

адміністрації індивідуальних адміністративних справ з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, нормального функціонування громадянського суспільства та держави» [13, с. 276].

І. Юрійчук вказує, що під адміністративною процедурою розуміється «нормативно закріплений алгоритм (порядок дій для досягнення результату) розгляду та вирішення органами публічної адміністрації індивідуальних адміністративних справ, що здійснюється з метою сприяння реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб та забезпечення верховенства права в українському соціумі» [14, с. 151–156].

В. Авер'янов висловлює думку, що адміністративні процедури можуть істотно сприяти підвищенню ефективності управління та точному виконанню обов'язків і повноважень державних органів та посадових осіб. Головною метою цих процедур є забезпечення необхідного порядку для громадян у реалізації їх прав і свобод. Крім того, вони повинні стати ефективним засобом запобігання суб'єктивізму та зловживанням владних повноважень посадовими особами органів виконавчої влади [15]. Також існує думка, що адміністративна процедура важлива для місцевого самоврядування, тому що вона, з одного боку, визначає спосіб реалізації повноважень органами місцевого самоврядування, а з іншого, - є способом забезпечення прав, свобод та інтересів осіб [16].

Справедливо відмічає І.В. Бойко, що адміністративна процедура включає в себе набір правил, які використовуються для прийняття адміністративних рішень і, в деяких випадках, їх виконання. Ця процедура є основною основою для функціонування публічної адміністрації, і її головною метою є

гарантування прав і інтересів приватних осіб [17].

Представники адміністративно-правової науки вважають, що доцільно регулювати загальну адміністративну процедуру у єдиному законі. Як стверджує В.М. Тимошук, «сучасне адміністративне право має бути зорієнтоване насамперед на захист особи від свавілля публічної адміністрації, і саме закони про загальну адміністративну процедуру є основою такого захисту та фундаментом для ефективної реалізації прав особи у відносинах із державою» [18, С.30]. На переконливу думку І. Бойко «прийняття подібних законів свідчить, що держави не лише декларують значимість людини, її прав і свобод, а й впроваджують принципи належного (доброго) адміністрування в регулювання відносин з приватними особами» [17, С. 233].

Підтримуючи цю позицію вчених, вважаємо, що саме підхід щодо прийняття єдиного закону сприяє створенню прозорої та передбачуваної діяльності публічної адміністрації та забезпечує захист прав і законних інтересів приватних осіб у сфері публічного права. Наявність процедурних правил в одному акті спрощує їх розуміння і покращує ефективність та правильність застосування. Крім того, впровадження єдиного закону щодо адміністративних процедур допомагає покращити прозорість та впевненість у дотриманні правил державними органами, що в свою чергу сприяє захисту інтересів громадян і підприємств у взаємодії з державою.

На сьогодні ми бачимо зміни способу взаємодії державних органів з громадянами у сфері адміністративних процедур. Ця зміна полягає в переході від влади, яка діяла в односторонньому режимі, спрямованому «зверху-донизу» до більш горизонтальних відносин. Ключовими характеристиками цього нового підходу є підвищена увага до

цінностей, таких як прозорість, ясність і ефективність у процесі прийняття адміністративних рішень та надання адміністративних послуг, що тепер більше орієнтовані на потреби громадян. Саме ця тенденція, на нашу думку, знаходить свій розвиток у сучасному законодавстві та має зберігатися і надалі.

Важливі результати щодо впровадження нового підходу до адміністративного процедурного права були закріплені у новому спеціальному Законі України «Про адміністративну процедуру» № 2073-IX (далі – Закон) [5].

Прийняття цього акту є важливим кроком для усунення радянських принципів адміністративного права, які продовжують існувати в сучасному суспільстві.

В цьому контексті, загальний і фундаментальний Закон України «Про адміністративну процедуру» регулює відносини між органами виконавчої влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами та іншими суб'єктами, які мають повноваження в рамках публічної адміністрації, у їх відносинах з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ [5, ч. 1 Ст.1]. Цей закон спрямований на втілення принципів демократичної та правової держави, які визначені Конституцією України, з метою забезпечення захисту права і закону та виконання зобов'язань держави щодо гарантування та захисту прав, свобод та законних інтересів людей та громадян.

Завдяки цьому уніфікованому Закону, всі органи влади - як на центральному, так і на місцевому рівні - одержують загальні вказівки щодо того, як вони повинні керувати своїми процедурами прийняття рішень відповідно до принципів верховенства права.

Важливим є те, що Закон «Про адміністративну процедуру» закріплює

дефініції понять «адміністративна процедура» та «адміністративне провадження» [5], що дозволяє більш чітко розуміти змістове наповнення цих юридичних термінів та їх співвідношення між собою.

Відповідно до п. 4 та п. 5 ч. 1 статті 2 Закона адміністративна процедура - це порядок вирішення та розгляду адміністративної справи, а адміністративне провадження – це сукупність процедурних дій, що вчиняються адміністративним органом, і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення справи, що завершується прийняттям і, в необхідних випадках, виконанням адміністративного акта [5, п. 4, п. 5 ч. 1 Ст.2].

Отже, фактично адміністративна процедура є нормативно встановленим, законодавчо визначеним порядком, певним алгоритмом дій (порядком дій для досягнення результату) з розгляду адміністративних справ. Тобто, відповідно кожне адміністративне провадження здійснюється в межах певного законодавчо визначеного порядку, але водночас є його практичним втіленням.

Варто також розрізнити в адміністративній процедурі поняття «процедурна дія» та «процедурне рішення». Так, процедурна дія - дія адміністративного органу, що вчиняється під час розгляду справи, але якою справа не вирішується по суті (п.9 ч.1.ст. 2 Закону); та процедурне рішення - рішення адміністративного органу, що приймається під час розгляду справи, але яким справа не вирішується по суті (п.10 ч.1.ст. 2 Закону) [5, п. 9, п. 10 ч. 1 Ст.2]. Наприклад, процедурні дії - це дії органів та посадових осіб щодо отримання додаткових підтверджуючих документів, а процедурні рішення – про відкликання посадової особи, про результати розгляду клопотань, про залишення заяви без руху та ін. В межах одного адміністративного провадження

процедурних дій та рішень може бути значна кількість, водночас адміністративний акт може бути лише один (або кілька), і саме ним вирішується справа по суті. Тому прийняття (а в окремих випадках, також і виконання) адміністративного акта є завершенням, правовим результатом адміністративного провадження.

Таким чином, законодавче визначення адміністративних процедур, відмова від різних спеціальних норм для різних рівнях влади, таким чином, гарантує справедливість і правову чіткість, юридичну визначеність та прозорість як для влади, так і для громадян, запобігає деспотизму та обмежує поширення корупції. Тобто будуть запроваджені єдині норми, що регулюють взаємодію між органами влади, громадянами та бізнесом. Цей закон надає громадянам право висловлювати свою позицію та гарантує, що їхні погляди будуть враховані адміністративними органами. Крім того, він встановлює чіткий та послідовний порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності органів влади. Цей закон отримав позитивну оцінку міжнародних експертів як документ, що відповідає принципам європейського державного управління. Він є всебічно розробленим, добре структурованим і збалансованим щодо рівня деталізації [19, С.28].

Варто зазначити, що Закон включає в себе цікаві та обґрунтовані інновації, які змінюють спосіб визначення ключових понять та категорій, що визначають адміністративну процедуру. Він також розширює права суб'єктів, які звертаються до публічних органів, визначає повноваження органів влади стосовно виконання їхніх дискреційних функцій, а також встановлює обов'язки і можливості інформування та консультування учасників адміністративного процесу з питань, пов'язаних з адміністративною процедурою, і уточнює їхні права та обов'язки.

Новий закон передбачає, що особа має право на слухання адміністративним органом, і вона має можливість надавати пояснення та заперечення у визначеній законом формі до прийняття адміністративного акта, який може вплинути на її права, свободи або законні інтереси. Це покращує процес захисту прав громадян у сфері адміністративних рішень.

Крім зазначених моментів, Закон також гарантує наступні аспекти: 1) Спрямованість на досягнення позитивного результату в адміністративних процедурах, навіть у випадках, коли розгляд справи вимагає додаткового часу. 2) Прагнення до максимальної збалансованості у видачі рішень публічною адміністрацією, забезпечуючи справедливість та об'єктивність прийнятих рішень. 3) Уніфікацію підходів та спрощення адміністративного законодавства для більшої ясності та доступності [20].

Таким чином, впровадження загальної адміністративної процедури підносить Україну до рівня стандартів Європейського Союзу, оскільки подібні норми існують у всіх державах-членах ЄС і вважаються важливою частиною "права на належне адміністрування". До цього часу Україна була чи не єдиною країною в Європі, яка не мала відповідного правового регулювання загальної адміністративної процедури.

Саме Закон «Про адміністративну процедуру» представляє собою правовий акт, який спрямований на гармонізацію та взаємодію публічних та приватних інтересів у контексті адміністративного регулювання. Цей закон накладає значну відповідальність на адміністративні органи, обов'язком яких є забезпечення справедливого та законного розгляду адміністративних справ. Важливо, щоб ці органи виконували свої функції з дотриманням норм права та здійснювали процес прийняття рішень у відповідності до встановлених процедур, що гарантує права та інтереси всіх зацікавлених сторін.

Держава зобов'язана забезпечити своїх громадян зрозумілими та доступними

правами, які гарантують їхні права та свободи. Цей новий Закон покликаний створити європейську систему, яка відзначається захистом прав та інтересів громадян перед державою, а не лише накладанням на них обов'язків.

Література:

1. *Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук. К.: Факт, 2003. С. 178-459.*
2. Підпала І. В. *Правові аспекти сутності адміністративних процедур. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2015. № 30. С. 138-156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2015_30_15.*
3. Коліушко І., Тимошук В. *Адміністративна реформа для людини (науково-практичний нарис), за загальною редакцією І. Б. Коліушка. К.: Факт, 2001. С.13-46.*
4. *Кодекс адміністративного судочинства від 06.07.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.*
5. *Про адміністративна процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.*
6. *La Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen / Texte avec Commentaire suivi. - Imprimeur - Editeurs 1902. 398 p.*
7. *Камералістика [Архівовано 21 листопада 2016 у Wayback Machine.] // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемиченко (відп. ред.) [та ін.]. - К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. Т. 3: К.792 с.*
8. *Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98>*
9. *Суценок Д.В. Адміністративні процедури в Україні та країнах Європи: порівняльно-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 210 с*
10. *Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>*

11. Велика українська енциклопедія. Адміністративна процедура. URL: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%B4%D1%83%D1%80%D0%B0

12. Віталій Оксін СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ // Вісник АПСВТ, 2020, № 3-4. С. 26-34 URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3-4_2020-26-34.pdf

13. Галуцько В.В. Адміністративне право України: навч. посіб.: у 2-х томах. Т. 1: Загальне адміністративне право. Херсон: ПАТ «Херсонська міська друкарня». 2011. 320 с.

14. Юрійчук І.В. Правове поняття адміністративних процедур. Підприємство, господарство і право. № 5. 2018. С. 151–156.

15. Авер'янов В.Б. Проблеми демократизації державного управління в контексті адміністративної реформи в Україні / О.В. Часопис Київського університету права – Часопис Київського університету права, 2002. №2, С. 6-11.

16. Адміністративна процедура як спосіб забезпечення органами місцевого самоврядування прав та інтересів осіб. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16950>

17. Бойко І. Роль і значення адміністративної процедури у публічному адмініструванні // Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2022 Серія Право. Випуск 69. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/254762/251900>. С.229-236.

18. Тимошук В. Теоретичні та практичні виклики становлення загальної адміністративної процедури в Україні. Право України. 2021. №10. С. 28-43. С. 30.

19. Наливайко Л.Р., Олійник В.М., Теоретико-правова характеристика взаємодії органів судової влади та інститутів громадянського суспільства: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 192 с.

20. Панчук Н. Євроінтеграція. 500 днів повномасштабної війни. URL: [https://minjust.gov.ua/news/ministry/nataliya-](https://minjust.gov.ua/news/ministry/nataliya-panchuk-evrointegratsiya-500-dniv-povnomasshtabnoi-viyni)

[panchuk-evrointegratsiya-500-dniv-povnomasshtabnoi-viyni](https://minjust.gov.ua/news/ministry/nataliya-panchuk-evrointegratsiya-500-dniv-povnomasshtabnoi-viyni)

References:

1. Administratyvna protsedura ta administratyvni posluhy. Zarubizhnyi dosvid i propozytsii dlia Ukrainy / Avtor-uporiadnyk V. P. Tymoshchuk. K. : Fakt, 2003. S. 178-459.

2. Pidpala I. V. Pravovi aspekty sutnosti administratyvnykh protsedur. Aktualni problemy prava: teoriia i praktyka. 2015. № 30. S. 138–156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2015_30_15

3. Koliushko I., Tymoshchuk V. Administratyvna reforma dlia liudyny (naukovo-praktychnyi narys), za zahalnoiu redaktsiieiu I. B. Koliushka. K.: Fakt, 2001. – S.13-46.

4. Kodeks administratyvnoho sudochynstva (06.07.2005 r.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

5. Zakon Ukrainy «Pro administratyvna protsedura» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

6. La Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen / Texte avec Commentaire suivi. - Imprimeur - Editeurs 1902. 398 p.

7. Kameralistyka [Arkhivovano 21 lystopada 2016 u Wayback Machine.] // Yurydychna entsyklopediia : [u 6 t.] / red. kol.: Yu. S. Shemshuchenko (vidp. red.) [ta in.]. - K. : Ukrainska entsyklopediia im. M. P. Bazhana, 2001. T. 3 : K. 792 s. ISBN 966-7492-03-6

8. Pro zakhody shchodo vprovadzhenia Kontseptsii administratyvnoi reformy v Ukraini : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 22.07.1998 № 810/98. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98>

9. Sushchenko D.V. Administratyvni protsedury v Ukraini ta krainakh Yevropy: porivnialno-pravovyi aspekt : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Zaporizhzhia, 2018. 210 s

10. Konstytutsiia Ukrainy URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA%96-%D0%B2%D1%80#Text>

11. Velyka ukrainska entsyklopediia. Administratyvna protsedura. URL: <https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD>

%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%B4%D1%83%D1%80%D0%B0

12. Vitalii Oksin SUTNIST ADMINISTRATYVNYKH PROTSEDUR VYRISHENNIa PYTAN MISTsEVOHO ZNACHENNIa V UKRAINI // *Visnyk APSVT*, 2020, № 3-4. S. 26-34
URL:

https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3-4_2020-26-34.pdf

13. Halunko V.V. *Administratyvne pravo Ukrainy: navch. posib.: u 2-kh tomakh. T. 1: Zahalne administratyvne pravo*. Kherson: PAT «Khersonska miska drukarnia». 2011. 320 s.

14. Yuriichuk I.V. *Pravove poniattia administratyvnykh protsedur. Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. № 5. 2018. S. 151–156.

15. *Administratyvna protsedura yak sposib zabezpechennia orhanamy mistsevoho samovriaduvannia prav ta interesiv osib*. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16950>

16. Averianov V.B. *Problemy demokratyzatsii derzhavnoho upravlinnia v konteksti administratyvnoi reformy v Ukraini* / O.V. Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Chasopys Kyivskoho universytetu prava, 2002. №2, S. 6-11.

17. Boiko I. *Rol i znachennia administratyvnoi protsedury u publichnomu administruvanni* // *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu*, 2022 Serii PRAVO. Vypusk 69. S.229-236/
URL:<http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/254762/25190>.

18. Tymoshchuk V. *Teoretychni ta praktychni vyklyky stanovlennia zahalnoi administratyvnoi protsedury v Ukraini*. *Pravo Ukrainy*. 2021. №10. S. 28-43. S. 30.

19. Nalyvaiko L.R., Oliinyk V.M., *Teoretyko-pravova kharakterystyka vzaiemodii orhaniv sudovoi vlady ta institutiv hromadianskoho suspilstva: monohrafiia*. Dnipro: Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, 2019. 192 s.

20. Panchuk Nataliia: *Yevrointehratsiia. 500 dniv povnomasshtabnoi viiny*. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/nataliya-panchuk-evrointegratsiya-500-dniv-povnomasshtabnoi-viyni>

Kovtun M., Donchenko A. Development of administrative procedure: historical analysis and prospective legislation Abstract. This article, based on an analysis of scholarly perspectives and national legal norms, explores the definition of the term "administrative procedure" and examines the issues surrounding the development of the administrative procedure as the process for resolving and considering administrative cases. It affirms that administrative procedure has become an inseparable part of democratic society, contemporary governance, and the maintenance of the rule of law while safeguarding the rights and freedoms of citizens. The authors have ascertained that Ukraine's indigenous administrative procedure commenced its development in 1991 in parallel with the establishment of its autonomous administrative law system, underpinned by democratic principles and human rights standards. Subsequent to this milestone, a series of laws and regulatory acts were enacted to regulate administrative procedures and protect citizens' rights in administrative matters. It is emphasized that in order to establish transparent and predictable operations within public administration and ensure the protection of the rights and legitimate interests of private individuals in the domain of public law, the introduction of a comprehensive law on administrative procedures is imperative. The authors provide an overview of the new specialized law of Ukraine titled "On Administrative Procedure," which, among other aspects, introduces a novel approach to administrative procedural law.

Keywords: administrative procedure, administrative procedure legislation, administrative procedure law, procedural action, procedural decision.

Авторська довідка:

Ковтун Марина Сергіївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого <https://orcid.org/0000-0002-4541-2581>

Донченко Анастасія Ярославна – здобувачка вищої освіти 2 курсу ОС «бакалавр» Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. <https://orcid.org/0009-0003-7567-7884>

Стаття надішла до редакції 10 жовтня 2023р.